

**XIV. ULUSAL EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
28-30 EYLÜL 2005 DENİZLİ**

**CİLT II
KONGRE KİTABI**

EDİTÖR

Prof. Dr. Hüseyin KIRAN

EDİTÖR YARDIMCILARI

Doç. Dr. Sadettin SARI

Yrd. Doç. Dr. İzzet KARA

Yrd. Doç. Dr. Şahin KAPIKIRAN

Yrd. Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM

KONGRE BAŐKANI

Prof. Dr. Hasan KAZDAĐLI (Pamukkale Üniversitesi Rektörü)

KONGRE DÜZENLEME KURULU BAŐKANI

Prof. Dr. Hüseyin KIRAN (Eğitim Fakóltesi Dekanı)

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĐEN

Yrd. Dođ. Dr. Emel SARITAŐ

Prof. Dr. Hayrettin AKYILDIZ

Yrd. Dođ. Dr. Birsen DOĐAN

Prof. Dr. Ahmet DUMAN

Yrd. Dođ. Dr. Necla KAPIKIRAN

Yrd. Dođ. Dr. Metin YAŐAR

Yrd. Dođ. Dr. İzzet Baki KARAOĐLU

Yrd. Dođ. Dr. Esin TURAN GÜLLAÇ

Yrd. Dođ. Dr. Mustafa BULUŐ

Yrd. Dođ. Dr. Muharrem ÖK

Yrd. Dođ. Dr. Nesrin İŐIKOĐLU

Yrd. Dođ. Dr. Muammer KUNT

Yrd. Dođ. Dr. Ramazan BAŐTÜRK

Yrd. Dođ. Dr. Meral URAS

Yrd. Dođ. Dr. Nilüfer KAHRAMAN

Yrd. Dođ. Dr. Sevgi KÜÇÜKER

Yrd. Dođ. Dr. Erdinç DURU

Yrd. Dođ. Dr. Hülya ÇERMİK

Yrd. Dođ. Dr. Abdurrahman ŞAHİN

Yrd. Dođ. Dr. İzzet KARA

Yrd. Dođ. Dr. Ali Rıza ERDEM

Yrd. Dođ. Dr. Şahin KAPIKIRAN

SEKRETERYA

Yrd. Dođ. Dr. Şahin KAPIKIRAN

Yrd. Dođ. Dr. Ali Rıza ERDEM

Yrd. Dođ. Dr. İzzet KARA

XIV. ULUSAL EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ BİLİM KURULU

Prof Dr Adil Türkođlu	Çukurova Üniversitesi	Prof Dr Münire Erden	Yıldız Üniversitesi
Prof Dr Nuray Senemođlu	Hacettepe Üniversitesi	Prof Dr. Hüseyin Alkan	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof Dr Abdurrahman Tanrıöđen	Pamukkale Üniversitesi	Prof Dr Cahit Kavcar	Ankara Üniversitesi
Prof Dr Őule Erçetin	Hacettepe Üniversitesi	Prof Dr Sedat Sever	Ankara Üniversitesi
Prof Dr Ata TezbaŐaran	Hacettepe Üniversitesi	Prof Dr Cemil Öztürk	Marmara Üniversitesi
Prof Dr Bülbin Sucuođlu	Ankara Üniversitesi	Prof Dr Ömer Geban	ODTU
Prof Dr Hayrettin Akyıldız	Pamukkale Üniversitesi	Prof Dr Ali Baykal	Bogaziçi Üniversitesi
Prof Dr Binnur YeŐilyaprak	Ankara Üniversitesi	Prof Dr Gökay Yıldız	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof Dr Figen Çok	Ankara Üniversitesi	Prof Dr Caner Açıkada	Hacettepe Üniversitesi
Prof Dr Petek AŞkar	Hacettepe Üniversitesi	Prof Dr Özcan Demirel	Hacettepe Üniversitesi
Prof Dr Ahmet Duman	Cumhuriyet Üniversitesi	Doç Dr Selahattin Gelbal	Hacettepe Üniversitesi
Prof Dr Meral Uysal	Ankara Üniversitesi	Doç Dr Hafize Keser	Ankara Üniversitesi
Prof Dr Fatma Gök	Bogaziçi Üniversitesi	Doç Dr Gelengül Haktanır	Ankara Üniversitesi
Prof Dr Esra Ömerođlu	Gazi Üniversitesi	Doç Dr Sinan Olkun	Ankara Üniversitesi
Prof Dr Mualla Bilgin Aksu	İnönü Üniversitesi	Doç Dr AyŐe Çakır İlhan	Ankara Üniversitesi
Prof Dr Semra Ünal	Marmara Üniversitesi		

ÖĞRENCİLERİN EVDE BİLGİSAYAR KULLANIMINA İLİŞKİN BİR ÇALIŞMA

Şahin GÖKÇEARSLAN, sahinokce@yahoo.com
Yrd. Doç. Dr. S. Sadi SEFEROĞLU, sadi@hacettepe.edu.tr

Özet: Bu araştırma, öğrencilerin evde bilgisayar ve İnternet kaynaklarını kullanımlarıyla ilgili olarak "bilgisayara sahip olma, bilgisayarın evdeki konumu, kullanım amacı ve süresi, yardım gerektiğinde başvurulacak kaynaklar vb gibi" durumları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla öğrencilerin, evde bilgisayar ve İnternet servislerini kullanımlarına ilişkin görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'da bir ilköğretim okulunun 4-8 sınıfları ve bir lisenin 9-11 sınıflarında yer alan ve evinde bilgisayarı olan 149 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen bir öğrenci anketi kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Veriler frekans ve yüzdeler halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırma bulgularına göre öğrenciler, eve bilgisayar alınması konusunda "derslere yardımcı olması ve oyun oynama" gibi çok amaçlı kullanımları gerekçe olarak göstermişlerdir. Öğrencilerin bilgisayarı, "eğlence ve öğrenme amaçlı" kullanımları da bu gerekçelerle örtüşen bir bulgu olarak göze çarpmaktadır. Öğrenciler bir oturumda yaklaşık 2 saat bilgisayar kullanmaktadırlar. Öte yandan öğrencilerin İnternet kaynaklarını kullanma oranları bilgisayar kullanma oranlarına göre düşüktür.

Öğrencilerin kullandıkları bilgisayar programlarıyla ilgili bulgular ise öğrencilerin oyun türü programlara yoğun ilgi gösterdiklerini ve eğitici programları ikinci plana attıklarını göstermektedir. Öğrenciler bilgisayar kullanırken öncelikle yakın aile üyeleri olmak üzere çeşitli kaynaklardan yardım almaktadırlar.

Anahtar sözcükler: Evde bilgisayar kullanımı, öğrencilerin bilgisayar kullanımı, bilgisayar kullanım sıklığı

Abstract: The purpose of this study was to explore current situation students' computer usage at home. To do this, students' views, in regard to students' computer and İnternet usage at home were investigated.

The study group consisted of 149 students, who own computers, from two schools, one elementary school and one high school, in Ankara. Students from elementary school were from grades 4th through 8th, and students from high school were from grades 9th through 11th.

Data collection was done through a survey questionnaire developed by the researchers. The data analysis was done with Statistical Package for Social Sciences (SPSS). The data were presented by using frequencies and percentages.

According to the students the main reason for why computer was purchased for home use was "using it as a tool for courses and playing games". Other reasons are listed as accessing information, using İnternet services, using Office programs, and using educational CDs. Students stated that they use computers for 2 hours in a session. On the other hand, students' use of İnternet is low comparing to their computer usage.

Results about the kind of programs students use indicated that students mostly use computer games. In addition, when needed help in using computers students get it from various sources, mainly from family members.

Keywords: Home computer usage, student's computer usage, computer usage frequency

GİRİŞ

Bilim ve teknolojilerdeki gelişmelerle birlikte 21. yüzyıl yeni bir çağın kapılarını açmıştır. Bilgi çağı adı verilen yeni çağda, bilgiye erişim olanakları çoğalmıştır. Bunun yanı sıra bilginin iletiminde farklı araçlar kullanılmaya başlanmıştır. Yüzlerce yıl, kitaplar insanlığın bilgi ve akıl gücünü koruyan ve yayan araçlar olmasına karşın, bugün onların yerini yeni elektronik gereçler almaktadır. Bilgisayar, video ve manyetik bant alanındaki gelişmeler, bu gereçlerin kitap vb. kaynakların kayıtları için kullanılması sonucunu doğurmuştur. Ayrıca bilgiye erişim için kütüphane kaynakları dışında veri tabanları da yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır (Tekeli, 1994).

Bilgi çağı toplumsal yapısında da değişikliklere yol açmıştır. Bilgi toplumu, bilginin temel güç olduğu bir toplumsal yaşam biçimidir, toplumsal yaşamın her aşamasını aydınlatan ve yönlendiren bir hayat ve düşünce biçimidir. Bilgi toplumunun oluşabilmesi temelde "bilgi insanı" ve "bilgi organizasyonları"nı, bu ise "öğrenen birey" ve "öğrenen organizasyonları" gerektirir (Fındıkçı, 1998). Toplumdaki gelişme ve değişimler toplumun ihtiyacı olan insan profilini de değiştirmektedir. Örneğin, 21. yüzyıl insanı için yaşam boyu öğrenme öne çıkan kavramlardan birisi olmuştur (Aşkar, 1998). Bilgi çağının insan tipini belirlemek eğitim sisteminin yönlendirilmesi açısından önemlidir. Bu insan tipini yetiştirmede ise teknoloji kullanımı önemlidir (Akkoyunlu, 1998).

Bilgi çağında bilgi aktarımında gözlenen değişimler insanların bilgiye erişme hızı ve yolunu değiştirmiştir. İnternet ve web (World Wide Web) kavramlarının popüler olduğu günümüzde, web servisi ile erişilebilecek kaynak kapasitesi ve erişilebilirlik göz önüne alındığında, web servisinin hem eğitim hem de bilgi amaçlı olarak kullanılabileceği açıktır (Karahan ve İzci, 2001). Bilgi çağı, insanlığa evde oturup bilgiye, iletişime, ticarete, işe, eğitim hizmetlerine erişme olanağı sağlamıştır. Günümüz toplumunda insanların bilgiye ulaşım, bilgiyi işleme ve sunma durumunu kolaylaştırmada yardımcı olan bilgisayar ve İnternet vazgeçilmez birer araç haline gelmiştir.

Taşcı ve Mutlu (1991) günümüzde çok çeşitli alanlarda kullanılmakta olan kişisel bilgisayarların varlığının 1945'te ancak bir hayal olduğunu belirtmektedirler. 1970'li yılların ortalarından itibaren kişisel kullanıma sunulan bilgisayarların gelişimi ile birlikte kullanım amaçlarında da farklılaşmalar oluşmuştur. İlk kişisel bilgisayarlar evlere (bilgisayar parçalarını bir araya getirme şeklinde) bir hobi olarak girmiştir. Daha sonra hazır kurulmuş bilgisayarlar evlere girmiş ve bunların kullanım amacı programlama yapmak olmuştur. Bu nedenle ilk bilgisayarların kullanımı kolay olmuştur. Bugün evde kullanılan çok işlevli bilgisayarların kullanımı nispeten kolaylaşmıştır. Modem, dijital tarayıcı ve kamera gibi teknolojiler ev pazarına düzenli olarak eklenmekte ve devamlı olarak evdeki olası bilgisayar kullanımını değiştirmektedir (Arslantunali ve Savaşır, 1992).

1970'li yıllarda Türkiye'deki kişisel bilgisayar sayısı iki haneli rakamlarla ifade edilirken özellikle 1990 yılı ve sonrası kişisel bilgisayar sayısında büyük artış gözlenmiştir (Taşcı ve Mutlu, 1991). Ülkemizde hanelerde bilgisayar sahiplik oranına bakıldığında bilgisayar kullanımının giderek arttığı gözlemlenmektedir (TÜBİTAK, 2001).

Günümüzde her yaşta, her meslekten insanın bilgisayara ilgisi bulunmakta ve bu ilgi giderek artmaktadır. Bilgisayar kullanımında gençler, özellikle de öğrenciler en ön sırada yer almaktadır. Öğrenciler okulda, internet kafede, evde, arkadaşının evinde vb. yerlerden bilgisayara ve İnternet kaynaklarına erişebilmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalara göre bu kullanım yerleri arasında evler kullanımın en yoğun gerçekleştiği yerlerin başında gelmektedir (Facer, 2003; DİE, 2004). Okulda programlı ve kontrollü bir eğitim etkinliği şeklinde bilgisayarı kullanan öğrencilerin bilgisayarı en özgür kullanabildiği yer, kendi evidir. Öte yandan, okulda öğrencinin bilgisayar kullanımı takip edilebilmekteyken evde öğrenciler bilgisayar başında yalnız kalmaktadır.

Türkiye'de öğrencilerin bilgisayar kullanımı ile ilgili yapılmış çeşitli araştırmalar mevcuttur. Ancak bu araştırmalar okul ortamında bilgisayar kullanımına odaklanmıştır. Evde bilgisayar kullanımı ile ilgili araştırmalar ise oldukça sınırlıdır. Evde bilgisayar kullanımı ile ilgili alandaki bilgi eksikliği bu araştırmanın yapılmasının nedenlerinden birini oluşturmaktadır.

Bilgisayarlar evde, "ev ödevi yapma, eğitim CD'leri kullanma, e-öğrenme, oyun oynama, müzik dinleme, yazı yazma programlarını kullanma, programlama dillerini kullanma, e-posta kullanma, sohbet, tartışma listesi kullanma" gibi birçok kullanıma ortam yaratmaktadır (Facer ve diğerleri, 2003). Kimi öğrenciler bilgisayarı daha çok eğlence amaçlı kullanırken, kimi öğrenciler eğitim veya iletişim amaçlı olarak kullanmaktadırlar.

Kişilerin değişen insan profiline ayak uydurması da eğitimle olacaktır. Öğrencilerin okuldaki bilgisayar deneyimleri takip edilebilmektedir. Bilgisayar kullanımı üzerine yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde okul çerçevesinde verilen bilgisayar eğitiminin kontrol edilebildiği fakat öğrencilerin zamanının büyük bölümünü geçirdiği evdeki bilgisayar kullanımının gözardı edildiği görülmektedir. Özellikle evde bilgisayar kullanımı konusunda sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmaktadır.

Bu araştırmada, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımı konusunda öğrenci ve veli görüşleri alınarak öğrencilerin evdeki bilgisayar ve İnternet kaynaklarını kullanımına ilişkin öğrencilerin var olan kullanım durumları (sahiplik durumu, yardım gerektiğinde başvuru kaynakları vb gibi) hakkında bilgi edinilerek alandaki bilgi açığının giderilmesi amaçlanmıştır.

Problem

Bu araştırmanın amacı ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin var olan durumları (sahiplik durumu, yardım gerektiğinde başvuru kaynakları vb gibi) nasıldır?
- İlk ve ortaöğretim öğrencileri evde bilgisayar ve İnternet servislerini hangi sıklıkla kullanmaktadırlar?
- Öğrencinin cinsiyetine göre evde bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?

Yöntem

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan araştırmada, araştırma sonuçlarına ulaşabilmek için genel tarama modeli kullanılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırmanın veri kaynakları Ankara Mesa Kuru Sitesi İlköğretim Okulu 4., 5., 6., 7., 8. sınıflar ve Ankara 75. Yıl Lisesi 9., 10., 11. sınıflardan birer şubede evde bilgisayarı bulunan öğrenciler ile sınırlı olduğundan tüm ilk ve ortaöğretim öğrencileri üzerine genelleme yapılamamaktadır. Araştırmanın veri kaynağı olan katılımcılar 9-19 yaş aralığındaki öğrencilerle sınırlıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmada veri kaynağına erişim olanağından dolayı elverişli örnekleme yoluna gidilmiş ve Ankara Mesa Kuru Sitesi İlköğretim Okulu ve Çayyolu 75. Yıl Lisesinde yer alan her bir sınıfın birer şubesine anket uygulanmıştır.

Yapılan pilot uygulamada, ilköğretim öğrencilerinin 1., 2., 3. sınıflarındaki öğrencilerin okuma veya okuduğunu anlayıp ankete güvenilir bilgi verme durumunda olmadığı görülmüştür.

Anketler Ankara Mesa Kuru Sitesi İlköğretim Okulu 4., 5., 6., 7., 8. sınıfları ve Çayyolu 75. Yıl Lisesinin 9., 10., 11. sınıflarında yer alan, evinde bilgisayarı bulunduğunu ifade eden öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmaya katılan 149 öğrencinin %53.7'si erkek öğrenci, %46.3'ü kız öğrencidir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada yanıtlamaya çalışılan sorulara yanıt bulmak üzere araştırmacı tarafından öğrencilere uygulanmak üzere bir anket geliştirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Amaçta belirlenen soru cümleleriyle ilgili olarak değişkenler belirlenerek tablolarda frekans dağılımı ve yüzdeler verilmiş ve yorumlanmıştır.

Bulgular

Bulgular, problem bölümünde belirtilen sorularda verilen sıra izlenerek sunulmaktadır.

1- İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin var olan durumları (sahiplik durumu, yardım gerektiğinde başvuru kaynakları vb gibi) nasıldır?**Öğrencinin kaç yıldır bilgisayar kullandığıyla ilgili verilerin dağılımı****Tablo 1: Öğrencinin Bilgisayar Kullanma Süresiyle İlgili Verilerin Dağılımı**

Süre	n	%
1 Yıdan az	2	1.4
1 yıl ve üzeri - 2 yıldan az	28	19.7
2 yıl ve üzeri - 3 yıldan az	18	12.7
3 yıl ve üzeri - 4 Yıdan az	32	22.6
5 yıl ve üzeri - 6 Yıdan az	37	26.1
6 Yıdan fazla	42	29.5
Toplam	142	100.0

Öğrencilerin kaç yıldır bilgisayar kullandıkları ile ilgili bulgular incelendiğinde, 3. yıldan itibaren bilgisayar kullanım süresinde giderek artan bir eğilimin olduğu görülmektedir.

Evdeki bilgisayarın öğrenciye ait olup olmamasıyla ilgili veriler: Bulgulara göre öğrencilerin 5'te 3'ünden biraz fazlasının (%62.4) evde kendisine ait bir bilgisayarı kullanmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Eve bilgisayar alınmasına neden olan durumlar**Tablo 2: Eve Bilgisayar Alınmasında Etken Olan Gerekçelerin Dağılımı**

Nedenler	N = 147	%
Oyun programlarını kullanabilmek	118	80.3
İhtiyaç duyulduğunda bilgiye ulaşabilmek	98	66.7
Müzik, resim programlarını kullanabilmek	96	65.3
İnternet servislerini (e-posta, web vb.) kullanabilmek	89	60.5
Bilgisayarın derslere yardımcı olması	79	53.7
Ofis programlarını kullanabilmek	60	40.8
Eğitici CD'leri kullanabilmek	59	40.1

Tablo 2'deki bulgulara göre eve bilgisayar alınmasına neden olan bir çok durum arasında en önemlisinin oyun programlarını kullanmak olduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük bölümüne (%80.3) oyun oynaması, %66.7'sine ihtiyaç duyduğunda bilgiye ulaşması, %65.3'üne müzik, resim programlarını kullanabilmesi, %60.5'ine İnternet servislerini kullanması, %53.7'sine derslerine yardımcı olması, %40.8'sine ofis programlarını kullanması, %40.1'ine eğitici CD'leri kullanması gibi nedenlerden dolayı bilgisayar alınmıştır.

Öğrencinin bilgisayar kullanımına yardımcı olan kişiler ile ilgili bulgular**Tablo 3: Bilgisayar Kullanımına Yardımcı Olan Kişilerle İlgili Dağılım**

Yardım Kaynakları	N = 149	%
Anne	23	15.4
Baba	50	33.6
Kardeş	59	39.6
Arkadaş	21	14.1
Hiçbiri	36	24.2

Öğrencilerin bilgisayar kullanımına en çok kardeşler (%39.6), kardeşleri takiben babalar (%33.6), sonra anneler (%15.4) daha sonra arkadaşlar (%14.1) yardımcı olmaktadır. Hiç kimseden yardım almayan öğrencilerin oranı %24.2'dir.

Bilgisayar kullanırken yardım için başvuru kaynakları**Tablo 4: Bilgisayar Kullanırken Yardım İçin Başvuru Kaynaklarının Dağılımı**

Yardım Kaynakları	N = 146	%
Aile Üyeleri	65	44.5
Arkadaşlar	33	22.6
Kitaplar	16	11.0
İnternet Kaynakları	35	24.0
Hiçbir Kaynağa Başvurmayan Öğrenciler	35	24.0

Bilgisayar kullanırken yardım için en yüksek oranda aile üyelerine başvurulmaktadır (%44.5). Öğrencilerin %22.6'sı arkadaşlarından, %11.0'ı kitaplardan, %24.0'ı İnternet kaynaklarından yardım almaktadır. Hiçbir kaynaktan yardım almayan öğrencilerin oranı %24.0'dır.

Öğrencinin bilgisayarını hangi amaçla kullandığına dair bulgular**Tablo 5: Öğrencilerin Bilgisayar Kullanım Amacı**

Öğrencinin bilgisayar kullanımıyla ilgili durumu	N = 145	%
Eğlenceli bulması	125	86.2
Öğrenmek zorunda olması	11	7.6
Öğrenme isteği	76	52.4

Öğrencilerin bilgisayar kullanım amacı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin büyük bölümünün (%86.2) bilgisayar kullanmayı eğlenceli bulduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %52.4'ü öğrenmek istediği için bilgisayar kullanmaktadır. Öğrenmek zorunda olduğu için bilgisayar kullanan öğrencilerin oranı ise oldukça düşüktür (%7.6).

Öğrencinin, ailesinin bilgisayar kullanımına yönelik kendisine getirdiği kısıtlamalar konusundaki görüşleriyle ilgili bulgular**Tablo 6: Velinin Bilgisayar Kullanımına Yönelik Getirdiği Kısıtlamalarla İlgili Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı**

Kısıtlama Konusu	N = 148	%
Süre	38	25.7
Kullanılan programlar	11	7.4
İnternet'te gezinilen siteler	15	10.1
Maddi kısıtlamalar	2	1.4
Hiçbir kısıtlama getirmiyor	92	62.2

Tablo 6'daki bulgulara göre velilerin büyük bölümü (%62.2) bilgisayar kullanımı ile ilgili öğrenciyi hiçbir kısıtlama getirmemektedir. Bilgisayar kullanımına yönelik en büyük kısıtlama kullanım süresi ile ilgili kısıtlamadır (%25.7). Velilerin %10.1'i İnternet'te gezinilen siteler ile ilgili öğrencilere kısıtlama getirmektedir.

Bilgisayar başında bir oturumda ne kadar vakit geçirildiği ile ilgili bulgular**Tablo 7: Bilgisayar Başında Bir Seferde Kaç Saat Geçirildiği**

Süre (Saat)	n	%
0-1'den az	49	32.9
1'den fazla-2'den az	52	34.9
2'den fazla-3'ten az	22	14.7
3'ten fazla-4'ten az	10	6.8
5'ten fazla-6'dan az	13	8.7
6 Saat ve üzeri	3	2.1
Toplam	149	100.0

Bulgulara göre öğrenciler bilgisayar başında bir seferde ortalama 2 saat 20 dakika vakit geçirmekte olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %32.9'u bir oturumda 1 saate kadar, %34.9'u 1-2 saat arası bilgisayar başında vakit geçirmektedir. 5 saat ve daha fazla bilgisayar kullanan öğrencilerin oranının 10'da 1'den fazla (%10.8) olması dikkat çekicidir.

2- İlk ve ortaöğretim öğrencileri evde bilgisayar ve İnternet servislerini hangi sıklıkla kullanmaktadırlar?**Öğrencilerin evde bilgisayar ve İnternet servislerinin (e-posta, web vb.) kullanım sıklığı ile ilgili bulgular****Tablo 8: Evde Bilgisayarın ve İnternet Servislerinin Kullanım Sıklığı**

Kullanım sıklığı	Bilgisayar		İnternet Servisleri	
	N	%	N	%
Hiç	9	6.0	53	35.8
Ayda bir kere	3	2.0	12	8.1
Ayda birkaç kere	8	5.4	12	8.1
Haftada bir kere	7	4.7	18	12.2
Haftada birkaç kere	65	43.6	35	23.6
Günde bir kere	57	38.3	18	12.2
Toplam	149	100.0	148	100.0

Öğrencilerin 5'te 2'den fazlası (%43.6) evde bilgisayarını haftada birkaç kere, 5'te 2'ye yakını (%38.3) günde bir kere kullanmaktadır. Hiç kullanmayan öğrenci oranı oldukça düşüktür (%6.0). Bu tablodaki bilgisayar kullanımından amaçlanan İnternet uygulamaları dışındaki bilgisayar programlarının kullanımını, İnternet araçlarının kullanımını bilgisayar kullanımından bağımsız olarak ele alınmıştır.

Evde Kullanılan Bilgisayar Programları ve Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım

Öğrencilerin evde oyun, programlama dilleri, web sayfası tasarım programları, eğitici CD'ler, diğer eğitim içerikli öğeler, yaratıcılıkla ilgili programlar ve çoklu ortam programlarını kullanım sıklıkları ile ilgili olarak aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

- Bulgulara göre evde kullanılan bilgisayar programları arasında oyunlar (%79) ilk sırayı almaktadır. Oyunları yaratıcılıkla ilgili programlar (%71) ve çoklu ortam programları (%70) takip etmektedir. Oyunları hiç kullanmıyo-

rum diyenlerin oranı yalnızca %4.8'dir. Bilgisayarda en az kullanılan programlar programlama dilleri olarak göze çarpmaktadır. Bu dalda hiç kullanmıyorum diyenlerin oranı %93'tür. Bu oran web tasarım programlarında ise %86'dır.

- Evde oyun programlarının kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin oyun kullanımının "haftada birkaç kere" (%40.0) ve "her gün" (%30.3'ü) kullanımında yoğunlaştığı görülmektedir.
- Web sayfası tasarım programlarının kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin büyük bölümünün (%85.8) web sayfası tasarım programlarını hiç kullanmadığı ortaya çıkmaktadır.
- Öğrencilerin yarısına yakının (%48.6) eğitici CD'leri hiç kullanmadığı ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin %21.6'sı "haftada birkaç kere" veya daha fazla eğitici CD kullanmaktadır. Öğrencilerin %25.7'si "ayda bir kere" veya birkaç kere eğitici CD kullanmaktadır.
- Diğer eğitim içerikli öğelerin (deneme sınavları, yabancı dil, ansiklopedi vb.) kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin %41.5'inin diğer eğitim içerikli öğeleri hiç kullanmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %25.8'i "haftada birkaç kere" veya daha fazla diğer eğitim içerikli öğeleri kullanmaktadır. Yine öğrencilerin %25.9'u "ayda bir kere" veya birkaç kere diğer eğitim içerikli öğeleri kullanmaktadır.
- Çoklu ortam ile ilgili programların (film, müzik, ses kaydı vb.) kullanımı oldukça yüksektir. Öğrencilerin sadece %15.8'i çoklu ortam ile ilgili programları hiç kullanmamaktadır. Öğrencilerin %25.3'ü günde bir kere, %32.9'u "haftada birkaç kere" çoklu ortam programlarını kullanmaktadır. Öğrencilerin %11.6'sı haftada bir kere bu programları kullanmaktadır.

MS Ofis Programlarının Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım

MS Ofis programlarının kullanım sıklığı ile ilgili olarak aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

- MS Ofis programlarının kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde en çok kullanım olduğu uygulamanın MS Word olduğu gözlemlenmektedir (%52).
- Öğrencilerin büyük bölümü MS Excel programını (%71.8), MS PowerPoint programını (%77.2), MS Access programını (%90.6) ve MS Outlook programını (%77.2) hiç kullanmamaktadır.

İnternet Servislerinin Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım

İnternet servislerini kullanım sıklığı ile ilgili olarak aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

- Bulgulara göre en çok eğlence amaçlı sitelerin ziyaret edildiği (%64.6) ortaya çıkmaktadır. Diğer uygulamaları kullananlar sırasıyla bilgiye ulaşma (%56.1), eğitim sitelerini ziyaret etme (%47.3), e-posta kullanımı (%45.9), dosya transferi (%40.0), posta listesi (%37.2), sohbet (%33.6), tartışma listesi (%14.8), İnternet'ten alış-veriş (%12.9) şeklinde çok kullanımdan az kullanıma doğru sıralanmıştır.
- e-Posta kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde %10.1'lik günlük kullanım gözlemlenirken, öğrencilerin %21.6'sı "haftada bir kere" veya birkaç kere e-posta kullanmaktadır. Yine öğrencilerin %13.6'sı "ayda bir kere" veya birkaç kere e-posta kullanmaktadır.

3- Öğrencinin cinsiyetine göre evde bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?

Tablo 9: Öğrencinin Cinsiyetine Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı

Cinsiyet	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kız	19	27.5	30	43.5	20	29.0	69	100.0
Erkek	8	10.0	35	43.8	37	46.3	80	100.0

Tablo 9'da yer alan bulgulara göre erkeklerin ve kızların dağılımı "haftada birkaç kere" bilgisayar kullanımında yoğunlaşmaktadır. Her gün bilgisayar kullanan erkeklerin oranı (%46.3) her gün bilgisayar kullanan kızlara (%29.0) göre daha yüksektir.

Tablo 10: Öğrencinin Cinsiyetine Göre İnternet Araçlarını Kullanım Sıklığının Dağılımı

Cinsiyet	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kız	47	69.1	14	20.6	7	10.3	68	100.0
Erkek	48	60.0	21	26.3	11	13.8	80	100.0

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre İnternet servislerini (araçlarını) kullanım sıklıklarındaki dağılımın "haftada bir kere ve daha az" İnternet kullanımında yoğunlaştığı görülmektedir. İnternet kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde belirgin bir cinsiyet farkının olmadığı ancak her iki cinsiyet grubunda da "haftada bir kere ve daha az kullanım"dan "her gün kullanım"a doğru bir azalma olduğu gözlemlenmektedir. Öte yandan bilgisayar kullanım sıklığıyla İnternet araçlarını kullanım sıklığı bulguları karşılaştırıldığında İnternet kullanım sıklığının "her gün" kullanım sıklığında her iki cinsiyet grubunda da düştüğü görülmektedir.

Sonuç

Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin %30'u 7 yıldan beri, %26'sı 5-6 yıl ve %20'si de 1-2 yıldan beri bilgisayar kullanmaktadır.
- Öğrencilerin 5'te 3'ünün kendisine ait bilgisayarı kullanmaktadır.
- Öğrencilere göre eve bilgisayar alınmasında en önemli neden oyun programlarını kullanabilmektir.
- Öğrencilerin bilgisayar kullanımına en çok kardeşler, kardeşleri takiben babalar, sonra anneler daha sonra arkadaşlar yardımcı olmaktadır.
- Bilgisayar kullanırken yardım için en sık aile üyelerine başvurulmaktadır.
- Öğrencilerin büyük bölümünün bilgisayarı kullanmayı eğlenceli bulduğu görülmektedir.
- Öğrenci görüşlerine göre vellerin büyük bölümü, bilgisayar kullanımı ile ilgili öğrenciye hiçbir kısıtlama getirmemektedir. Bilgisayar kullanımına yönelik en büyük kısıtlama kullanım süresi ile ilgili kısıtlamadır.
- Öğrenciler bilgisayar başında bir seferde ortalama 2 saat 20 dakika vakit geçirmektedir.
- Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Servislerini Kullanım Sıklığı ile İlgili Sonuçlar
- Öğrencilerin önemli bir bölümü haftada birkaç kere geri kalan bölümü de günde bir kere bilgisayar kullanmaktadır.
- İnternet servislerinin kullanımı bilgisayar kullanımına oranla düşük düzeydedir.
- Evde kullanılan bilgisayar programları arasında oyunlar en çok kullanılan programlardır. Oyunları yaratıcılıkla ilgili programlar ve çoklu ortam programları takip etmektedir.
- Evde İnternet kullanımında, en çok eğlence amaçlı sitelerin ziyaret edildiği görülmektedir.
- Öğrencilerin Demografik Özellikleri ve Bilgisayar ile İnternet Kullanımına İlişkin Dağılımlar
- Her gün bilgisayar kullanan erkeklerin oranı her gün bilgisayar kullanan kızlara göre daha yüksektir.
- "Haftada bir kere ve daha az" İnternet kullanımı dışında erkek öğrencilerin oranı yükselmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. (1998). Bilgisayar ve eğitimde kullanılması, çağdaş eğitimde yeni teknolojiler. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Arslantunalı, M. ve Savaşır, İ. (1992). Kişisel bilgisayarlar. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aşkar, P. (1998). Sınırsız öğrenme. TED Ankara Koleji Vakfı Genel Müdürlüğü 5. Antalya Semineri Bildirileri, s. 184-187, Ankara.
- DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü), (2004). Haber bülteni: Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırma sonuçları. <<http://www.die.gov.tr/TURKISH/SONIST/HHBilisim/151004/kapak.htm>> [12.01.2005].
- Facer, K., Furlong J., Furlong R. ve Sutherland R. (2003). ScreenPlay: Children and computing in the home, London: RoutledgeFalmer.
- Fındıkçı, İ. (1998). Enformasyon bilgi toplumu dosyası; Bilgi toplumunda eğitim ve öğretmen. Bilgi ve Toplum, 1, 83.
- Karahan, M. ve İzci, E. (2001). Üniversite öğrencilerinin internet kullanım düzeyleri ve beklentilerinin değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi, Sayı:150. <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/150/karahan_izci.htm> [19.04.2005].
- Taşçı, C. N. ve Mutlu, M. E. (1991). Bilgisayar tarihi. İstanbul: Ağaç Yayıncılık.
- Tekeli, H. (1994). Bilgi çağı: Bilgi çağının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri. İstanbul: Simavi Yayınları.
- TÜBİTAK (2001). TÜBİTAK - Bilten, İletişim teknolojilerinin yaygınlık ve kullanım haritasını çıkardı. <<http://basin.tubitak.gov.tr/bulten/bilten.htm>> [25.12.2004].